

Rapporten All-Archeo bv 2654

Archeologienota met beperkte samenstelling
Tisselt (Willebroek) – Schoondonkweg 11

Natasja Reyns

Bornem
2026

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bv
Erkend archeoloog: All-Archeo bv, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Auteurs: Natasja Reyns

All-Archeo bv
Woestijnstraat 45
2880 BORNEM

Wettelijk depot nummer
D/2026/12.807/108

© All-Archeo bv

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Verslag resultaten bureauonderzoek	5
2.1	Administratieve gegevens	5
2.2	Archeologische voorkennis	7
2.3	Onderzoeksopdracht	8
2.3.1	Vraagstelling en randvoorwaarden	8
2.3.2	Beschrijving geplande werken	9
2.3.3	Werkwijze	15
2.4	Assessmentrapport	16
2.4.1	Archeologisch kader	16
2.4.2	Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese	19
2.4.3	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	19
3	Samenvatting	20
4	Bibliografie	21
4.1	Publicaties	21
4.2	Websites	21
5	Bijlagen	22
5.1	Archeologische periodes	22

1 Inleiding

Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem minder dan 1000 m² beslaat, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones liggen, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,¹ zoals bepaald in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Het onderzoeksgebied valt niet binnen een beschermde archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.² Het bevindt zich verder in gebieden voor milieubelastende industrieën. Bij de vergunningsaanvraag moest normaal gezien geen archeologienota gevoegd worden, maar op vraag van de stedenbouwkundig ambtenaar die de vergunningsaanvraag behandelt, moest een archeologienota bijgevoegd worden.

Alle coördinaten die weergegeven worden, zijn uitgedrukt in Lambert 72, tenzij anders vermeld.

De uitvoering van vooronderzoek zonder ingreep in de bodem gaat steeds de uitvoering van vooronderzoek met ingreep in de bodem vooraf. Het doel van een archeologisch vooronderzoek wordt immers met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt.

Omdat de confrontatie tussen de toekomstige werken en een beperkt aantal doorslaggevende aspecten aantoont dat geen verdere maatregelen nodig zijn, betreft het een archeologienota met beperkte samenstelling.

¹ <https://geo.onroenderfgoed.be>

² <https://geo.onroenderfgoed.be>

2 Verslag resultaten bureauonderzoek

Het doel van de archeologische bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode: 2026D251

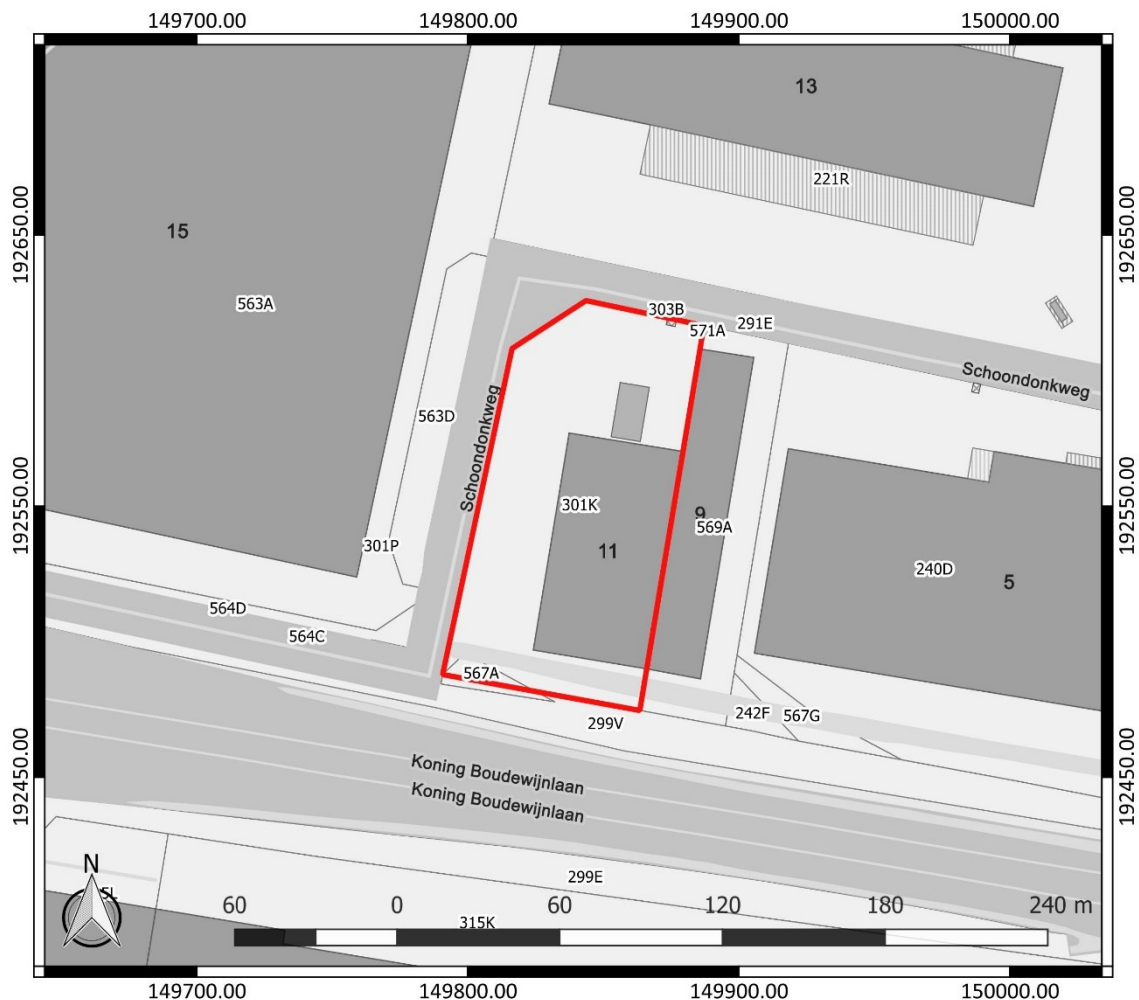
Erkend archeoloog: All-Archeo bv, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Locatie (provincie, gemeente, deelgemeente, adres, toponiem): provincie Antwerpen, Willebroek, Tisselt, Schoondonkweg, De Hulst

Bounding box x/y Lambert 72 coördinaten:

- 149790.73, 192474.63
- 149887.13, 192625.88

Kadastraal plan:

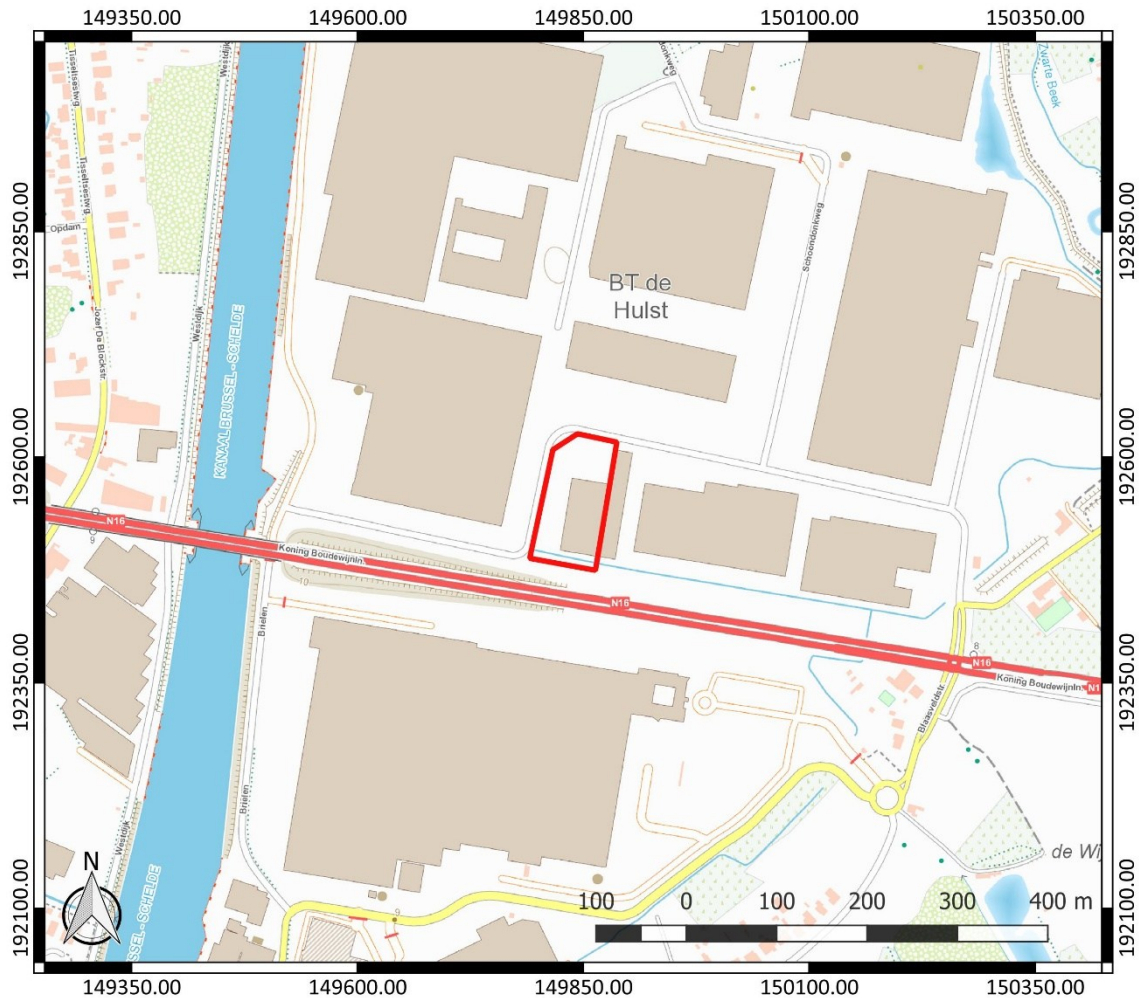

Figuur 1: Kadastraal plan met aanduiding van het onderzoeksgebied in rood (www.geopunt.be)

Kadastrale percelen: Willebroek, Afdeling 5, sectie B, nummers 301K en 567A

Oppervlakte onderzoeksgebied: ca. 9984 m²

Topografische kaart:

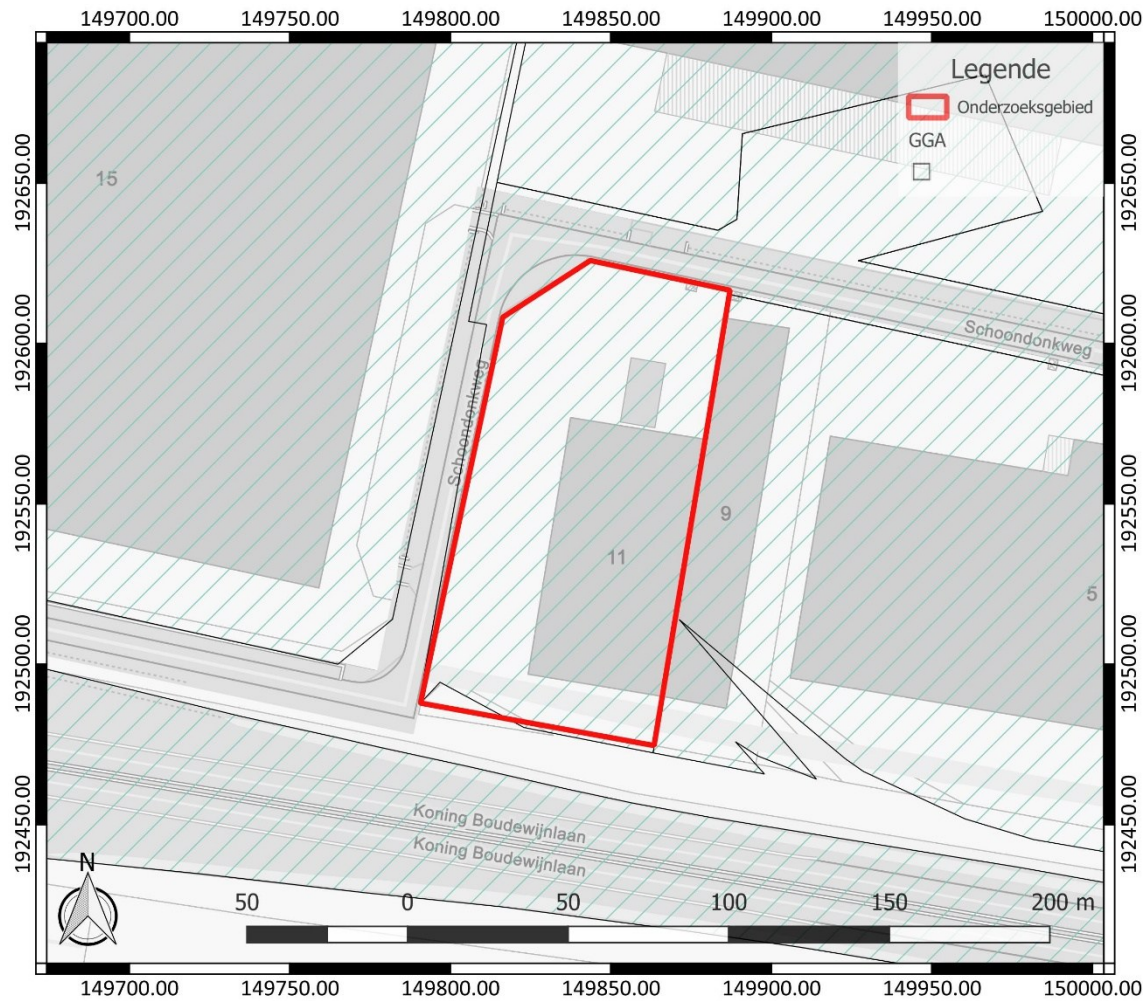

Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.dov.vlaanderen.be>)

Begin- en einddatum uitvoering onderzoek: 23/04/2026 – 28/04/2026

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek, GGA

Verstoorde zones: naar aanleiding van eerder uitgevoerd archeologisch onderzoek is het grootste deel van het terrein inmiddels opgenomen als GGA-gebied. Dit is een gebied waar geen archeologisch erfgoed meer verwacht wordt.

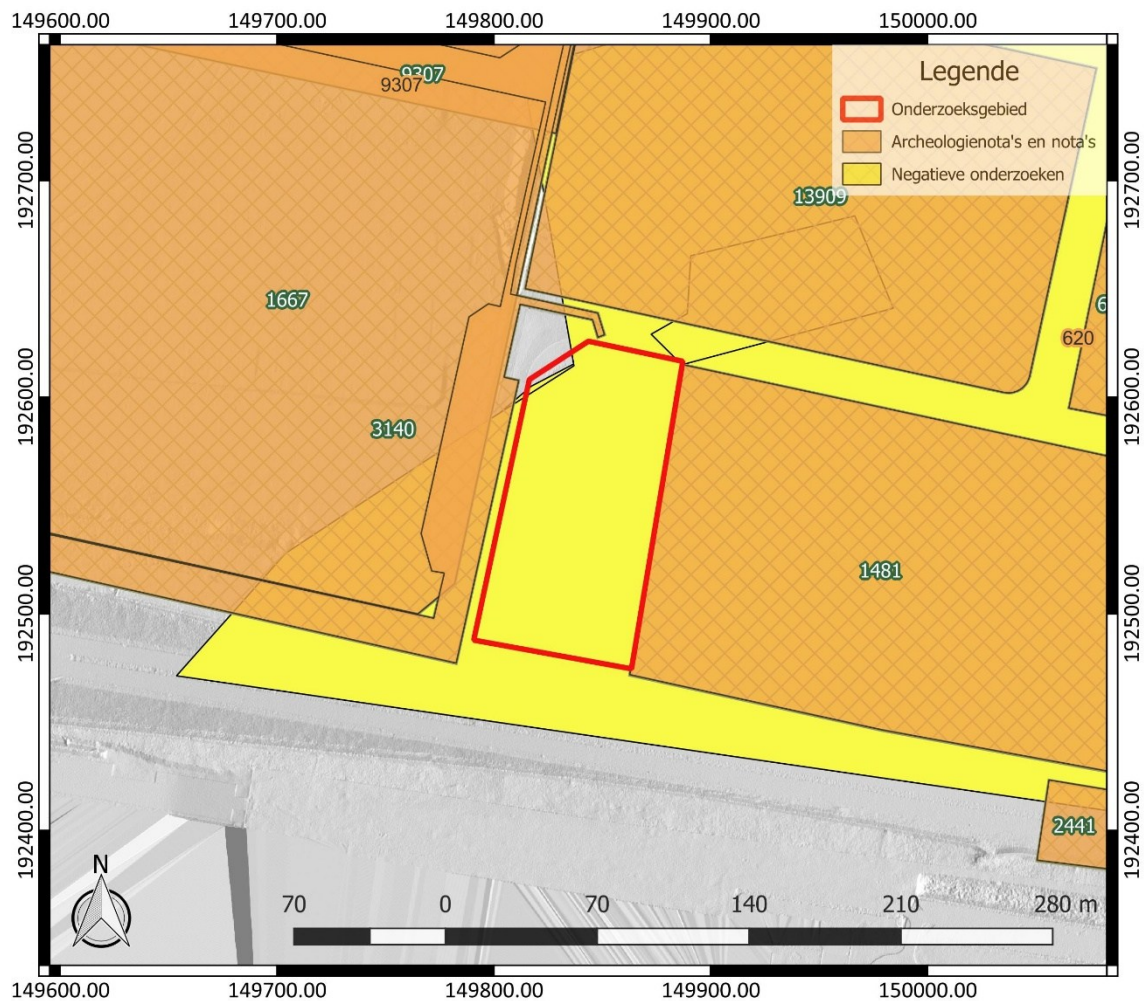

Figuur 3: Verstoringskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied ten opzichte van het GGA-gebied, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)

2.2 Archeologische voorkennis

Ter hoogte van het onderzoeksgebied en zijn omgeving vond al heel wat archeologisch onderzoek plaats. Dat onderzoek gaf aanleiding tot de afbakening van het GGA-gebied, waarbinnen het onderzoeksgebied zich grotendeels bevindt.

Omdat het uitgevoerde archeologische onderzoek aantoont dat er binnen het onderzoeksgebied geen relevante archeologische resten meer te verwachten zijn, gaan we er dieper op in onder hoofdstuk 2.4.

Figuur 4: Detail Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://geo.onroerenderfgoed.be/>), weergegeven op Hillshade DHM 5 m

2.3 Onderzoeksopdracht

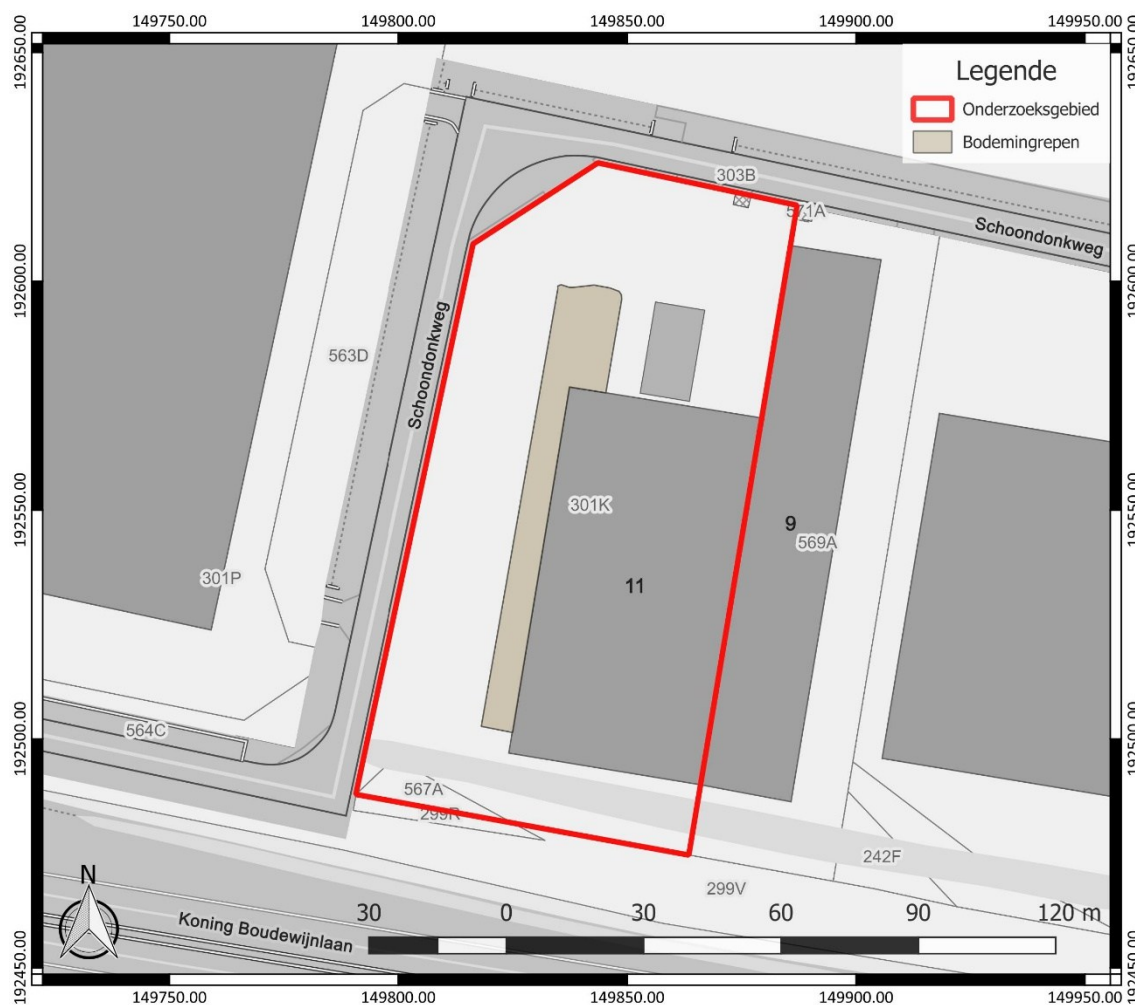
2.3.1 Vraagstelling en randvoorwaarden

Naar aanleiding van de geplande werken ter hoogte van het onderzoeksterrein werd een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij staat de vraag centraal wat de impact zal zijn van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief. Op basis daarvan wordt een afweging gemaakt of verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem nodig is.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?

Randvoorwaarden: in het kader van de vergunningsaanvraag worden bodemingrepen gepland in een zone van ca. 820 m².

Figuur 5: Aanduiding van de zone waar bodemingrepen gepland worden, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)

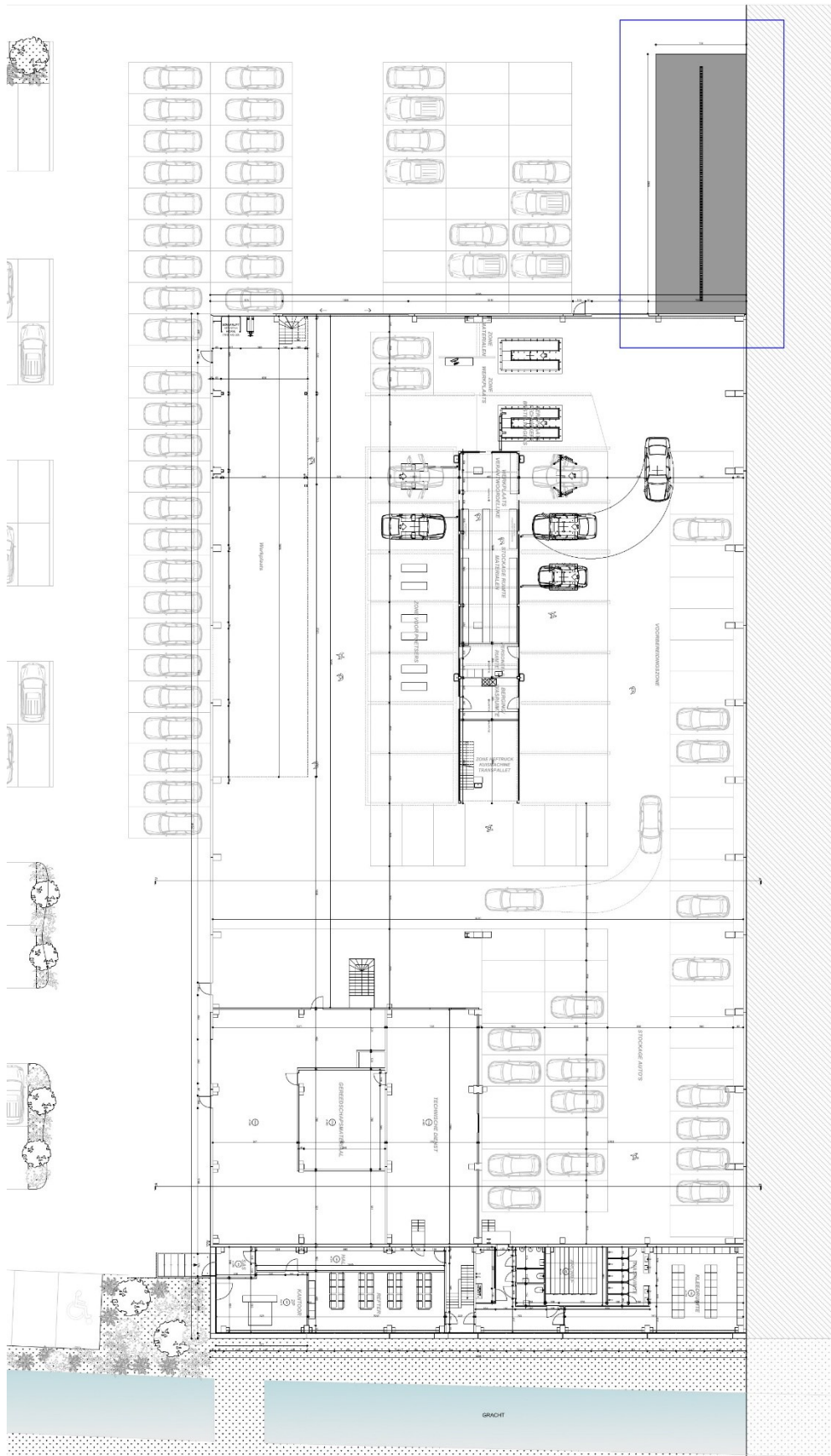
2.3.2 Beschrijving geplande werken

Op het terrein wordt de verbouwing van een bestaand bedrijfsgebouw gepland. Aan de linker zijgevel van het gebouw wordt een luifel voorzien, waaronder voertuigen overdekt kunnen opgesteld worden. De aanleg van de luifel betekent plaatselijk, ter hoogte van de funderingspalen, een verstoringsdiepte van ca. 80 cm tot 1,20 m.

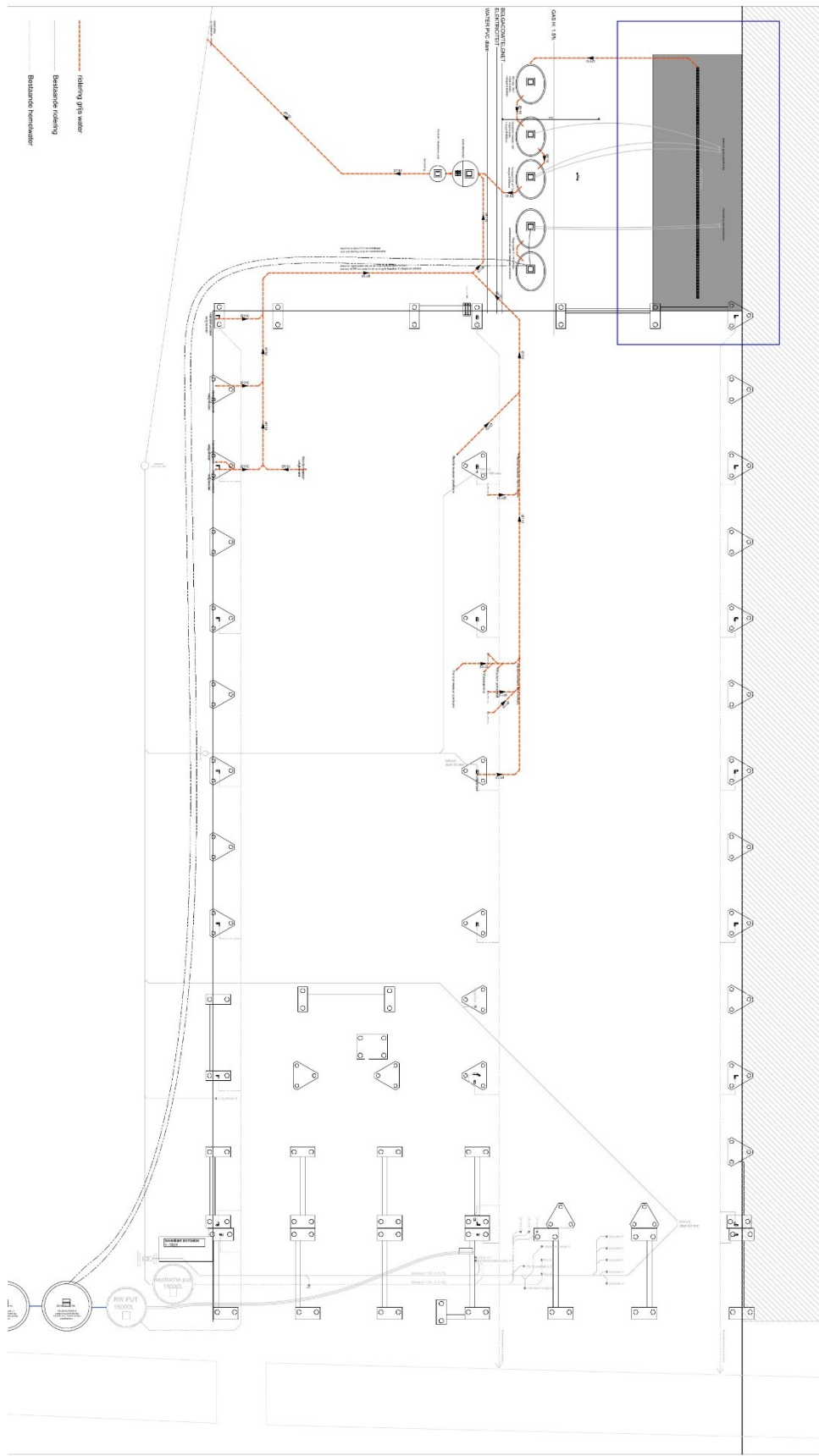
Aan de achterzijde van het gebouw wordt een aanbouw voorzien. Die wordt uitgevoerd op een vloerplaat op volle grond met een verstoringsdiepte tot ca. 40 cm. De uitbreiding wordt verder gefundeerd op funderingszolen met een verstoringsdiepte tot naar schatting maximaal ca. 1,20 m. De precieze funderingswijze en -diepte ligt op dit moment nog niet vast. Ze is afhankelijk van het uit te voeren sonderingsonderzoek.

In het kader van de werken wordt ook beperkt groenaanleg voorzien, met de aanplant van grassen, struiken en bomen. Bodemingrepen gerelateerd aan groenaanleg kennen een verstoringsdiepte die ligt tussen ca. 40 cm en 1,00 m.

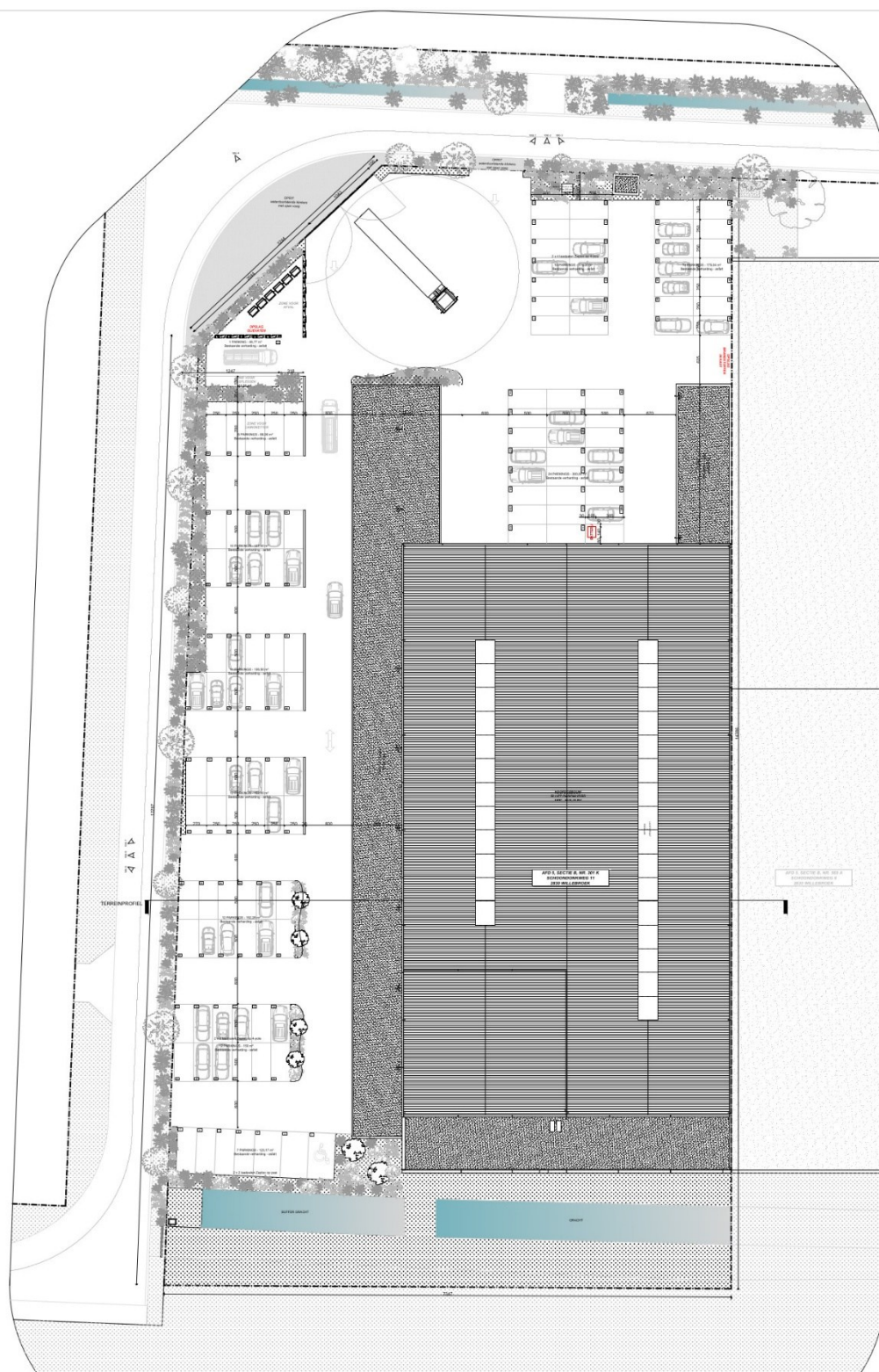
In een vorige aanvraag werd een wasplaats vergund, ondergeschikt aan de technische hoofdactiviteit en uitsluitend voor intern gebruik. In de huidige aanvraag wordt gevraagd om deze wasplaats af te sluiten en om te vormen tot een interne wasplaats met carwashfunctie.

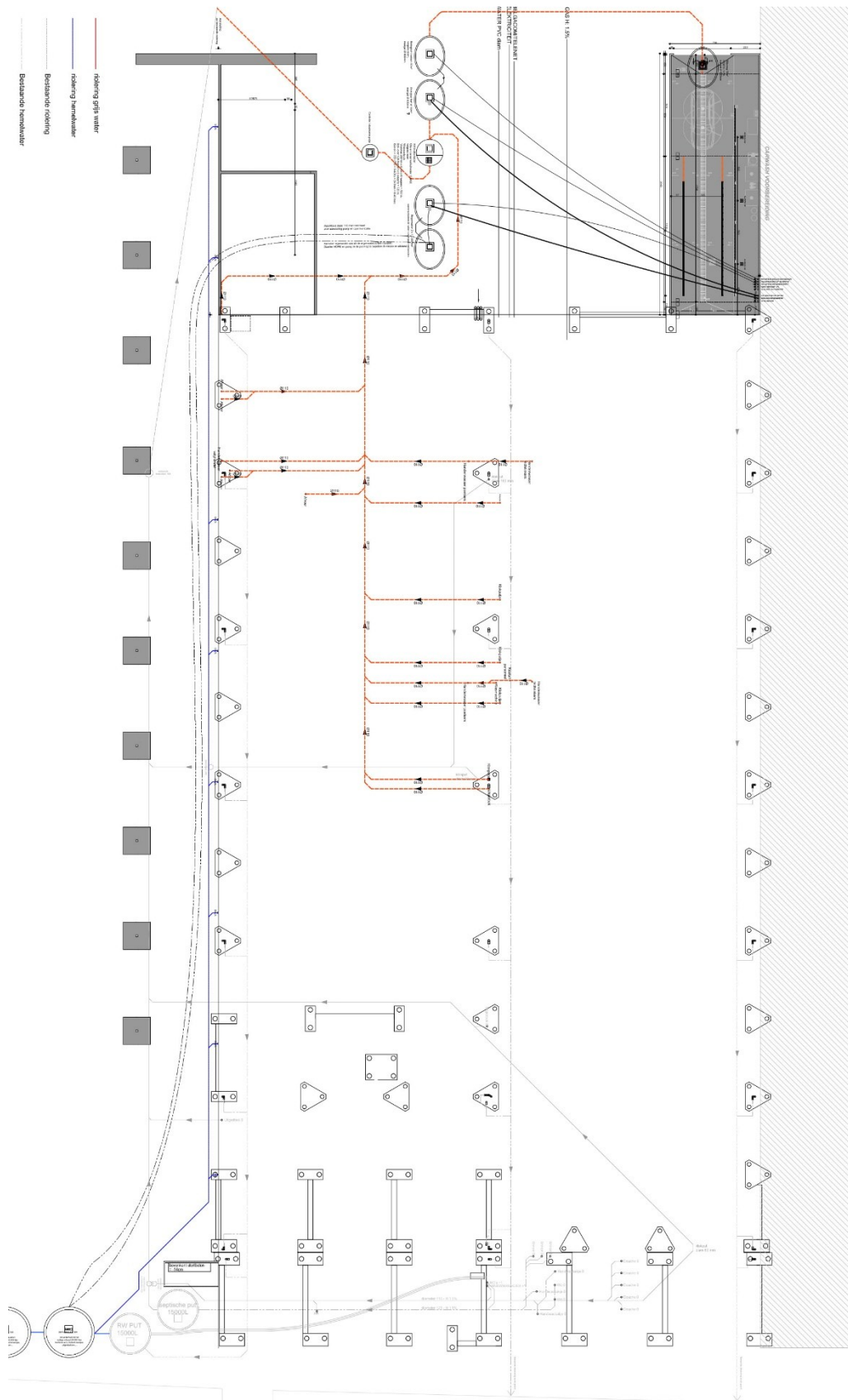
Figuur 6: Grondplan gelijkvloers bestaande toestand

Figuur 7: Funderings- en rioleringsplan bestaande toestand

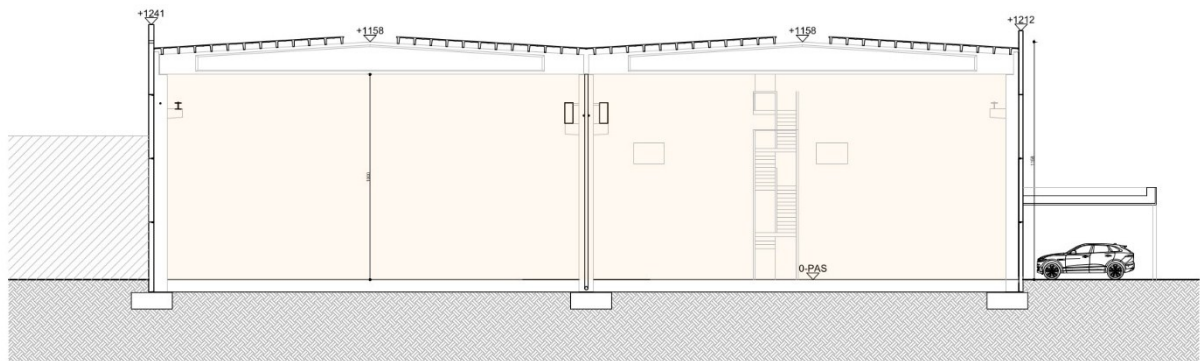

Figuur 8: Inplantingsplan ontworpen toestand

Figuur 9: Funderings- en rioleringsplan ontworpen toestand

GA

Figuur 11: Sede ontworpen toestand

2.3.3 Werkwijze

Een archeologienota met beperkte samenstelling mag worden opgesteld omdat de confrontatie tussen de toekomstige werken en een beperkt aantal doorslaggevende aspecten van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader aantoont dat geen verdere maatregelen nodig zijn.³

Deze archeologienota met beperkte samenstelling wordt opgesteld met betrekking tot werkzaamheden op een terrein waar in het verleden reeds archeologisch onderzoek heeft plaatsgevonden. Hierdoor kan met aantoonbare zekerheid gesteld worden dat er geen archeologisch erfgoed aanwezig is binnen het onderzoeksgebied. Het assessmentrapport blijft daarom beperkt tot het doorslaggevende aspect uit het archeologisch kader van het onderzochte gebied.

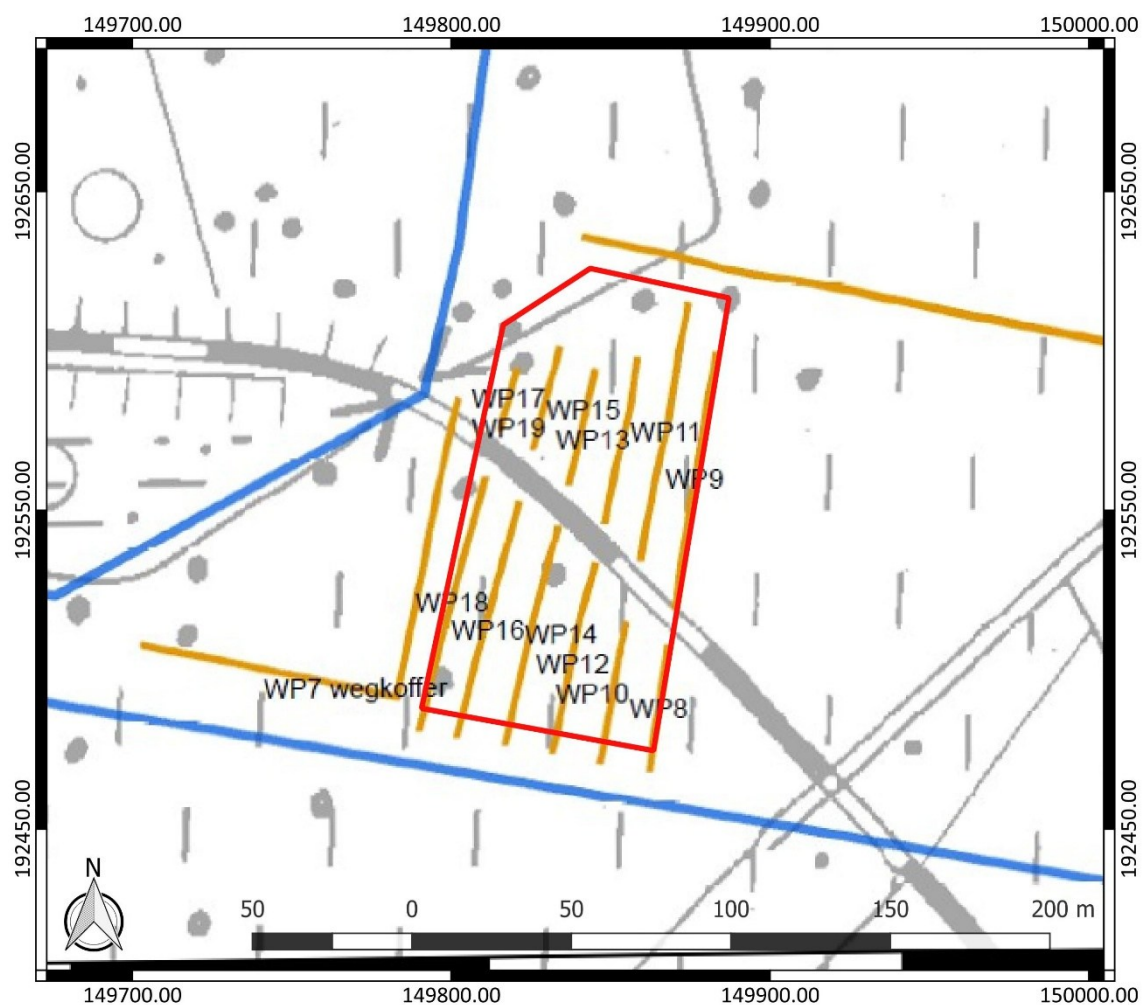
³ Code van Goede Praktijk 4.0, 108

2.4 Assessmentrapport

2.4.1 Archeologisch kader

In het verleden werd in het kader van de ontwikkeling van het bedrijventerrein De Hulst, waarvan het onderzoeksgebied deel uitmaakt, reeds archeologisch onderzoek uitgevoerd. Dit bestaat uit bureauonderzoek, landschappelijk booronderzoek, proefsleuvenonderzoek en opgraving. De resultaten uit het bureauonderzoek worden meegenomen in het assessmentrapport. De resultaten van de andere onderzoeken worden hier voorgesteld in relatie tot het onderzoeksgebied.

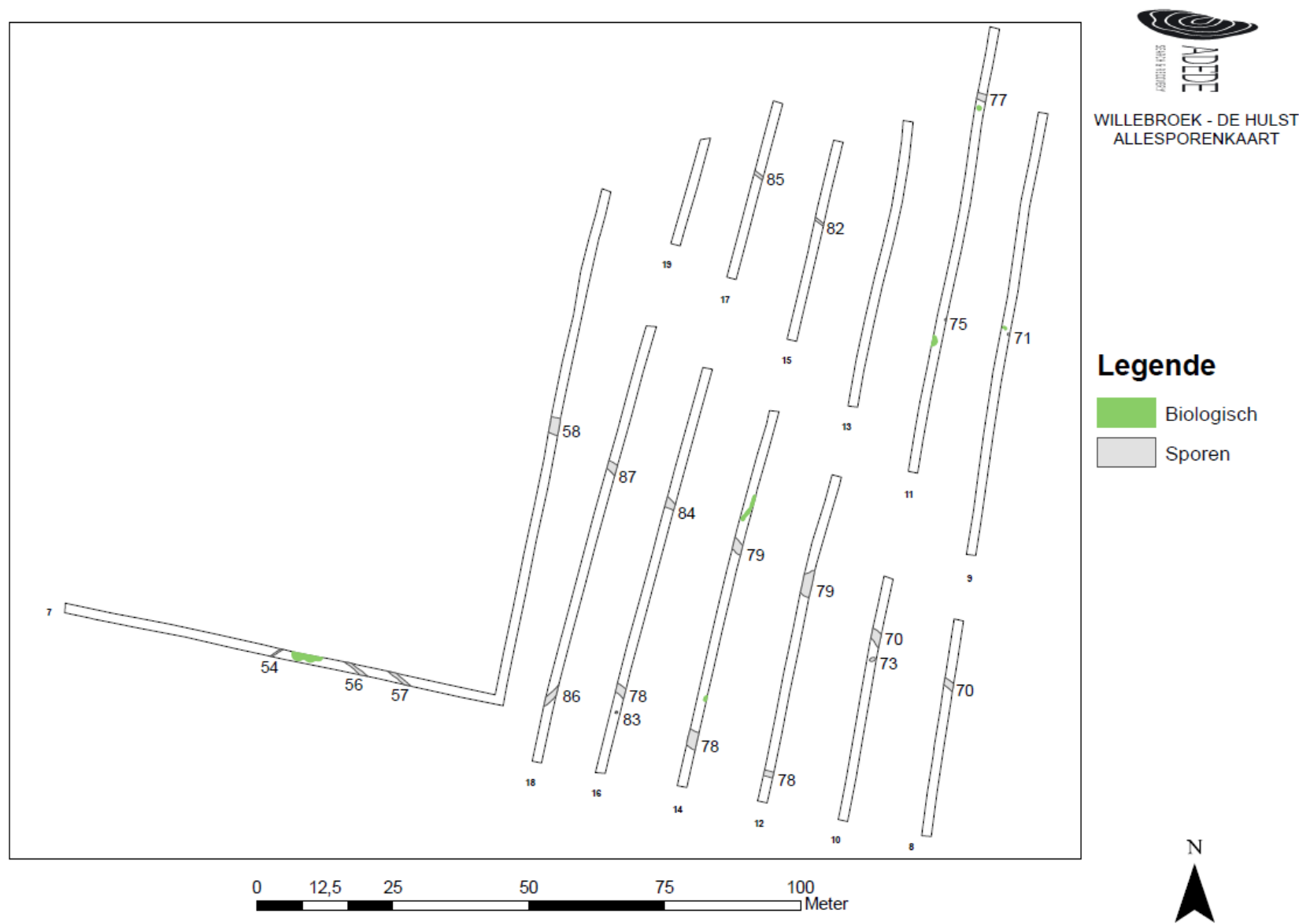
Vlakbij het onderzoeksgebied werden verschillende boringen uitgevoerd. Er bleek sprake van een A/C-bodemopbouw en een A/B/C-bodemopbouw.⁴ Ter hoogte van het onderzoeksgebied werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. We vinden er meer bepaald werkputten 8 tot 18. Ten noorden van het onderzoeksgebied vermelden we ook nog proefsleuf 3, die ligt ter hoogte van de wegenis.⁵

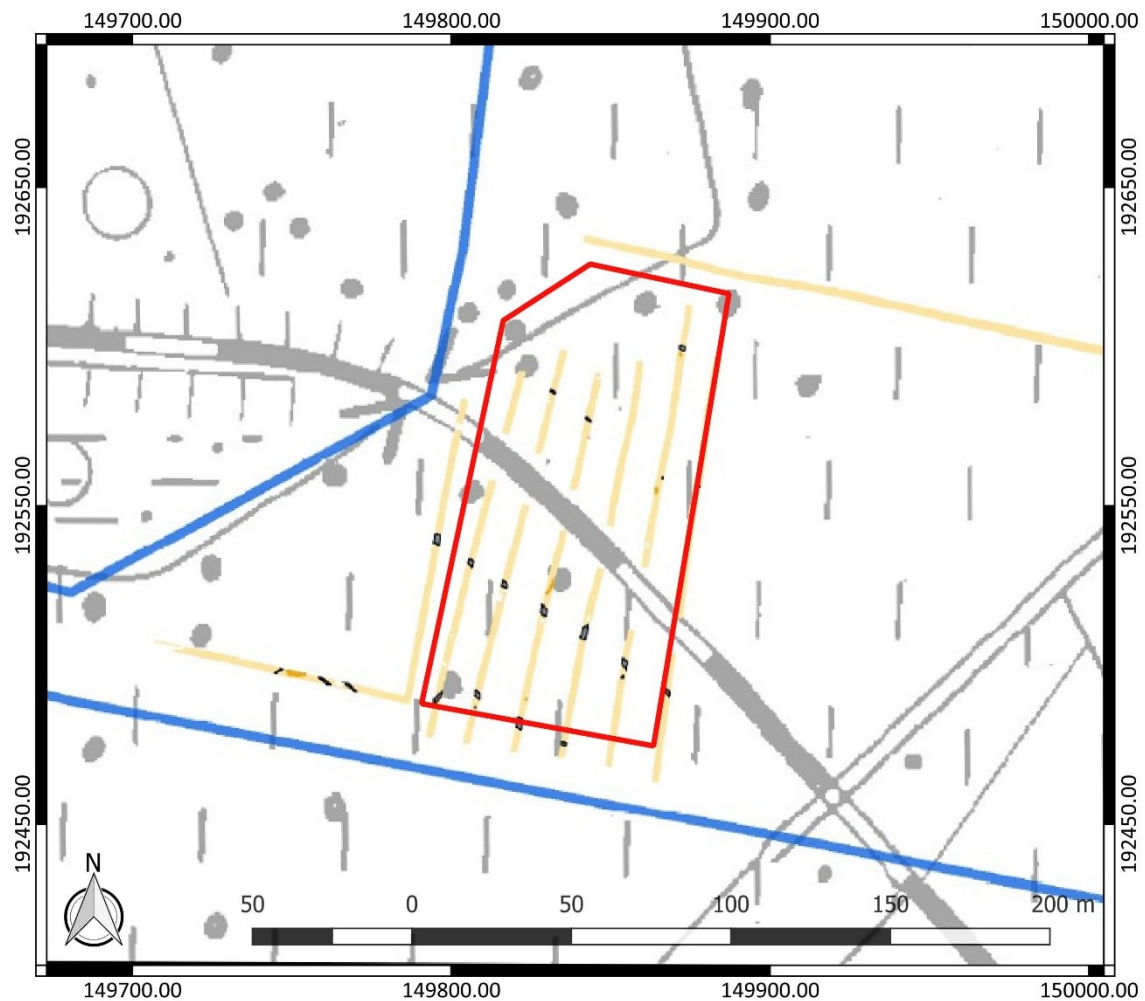
Figuur 12: Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de aangelegde proefsleuven (De Smaele 2013, 57)

⁴ De Smaele/Vervoort/Pieters 2012, 28

⁵ De Smaele *et al.* 2012a

Figuur 13: Allesporenkaart ter hoogte van het onderzoeksgebied (De Smaele et al. 2012a, 42)

Figuur 14: Situering van het onderzoeksgebied op de allesporenkaart (De Smaele 2013, 59)

De binnen het onderzoeksgebied aangetroffen sporen omvatten natuurlijke sporen, kuilen en greppels. De dateerbare sporen worden in de nieuwe tot de nieuwste tijd geplaatst. Binnen het onderzoeksgebied bleek geen sprake van een waardevolle archeologische vindplaats. Er werd geen bijkomend archeologisch onderzoek nodig geacht.⁶

Op enige afstand ten noorden van het onderzoeksgebied werd wel een zone geadviseerd voor opgraving. De opgraving leverde twee Romeinse woonstalhuizen en enkele spiekers op. Verder werd een Romeins grafveld aangetroffen, bestaande uit brandrestengraven. Uit de Eerste Wereldoorlog werden verschillende loopgraven geregistreerd.⁷

⁶ De Smaele et al. 2012a, 48

⁷ Dierckx/Reyns/Bruggeman in voorbereiding

2.4.2 Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese

Na uitvoering van het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen die vooropgesteld werden, beantwoord worden.

Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?

In het verleden werd binnen het onderzoeksgebied reeds een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd, in het kader van de aanleg van de industriezone. De binnen het onderzoeksgebied aangetroffen antropogene sporen bestaan hoofdzakelijk uit greppels. De dateerbare sporen binnen het onderzoeksgebied worden in de nieuwe tot de nieuwste tijd gedateerd.

Het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek toonde aan dat binnen het onderzoeksgebied geen waardevolle archeologische vindplaats aanwezig was. Daarom werd ter hoogte van het onderzoeksgebied geen bijkomend archeologisch onderzoek meer nodig geacht. Naar aanleiding van de resultaten van het uitgevoerde onderzoek werd het terrein quasi volledig aangeduid als GGA-gebied.

Wat is de impact van de geplande werken?

Op het terrein wordt de verbouwing van een bestaand bedrijfsgebouw gepland. De geplande werken kennen een verstoringdiepte die ligt tussen ca. 40 cm en 1,20 m. Ze zullen waarschijnlijk een negatieve impact op het nog aanwezige bodemarchief hebben. Die impact is echter verwaarloosbaar, omdat eerder onderzoek in het verleden reeds heeft aangetoond dat binnen het onderzoeksgebied geen waardevolle archeologische vindplaats aanwezig is.

2.4.3 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Na het uitgevoerde bureauonderzoek blijkt geen verder archeologisch vooronderzoek nodig. Het archeologisch potentieel van het terrein blijkt slechts laag. In het verleden vond binnen het onderzoeksgebied reeds een proefsleuvenonderzoek plaats, dat aangeeft dat binnen het onderzoeksgebied geen waardevolle archeologische vindplaats aanwezig is. Naar aanleiding daarvan werd het onderzoeksgebied reeds grotendeels aangeduid als GGA-gebied.

Gezien het beperkte archeologische potentieel van het terrein verwachten we dat het potentieel op kennisvermeerdering in geval van bijkomend archeologisch vooronderzoek op het terrein erg gering zal zijn. Daarom worden geen bijkomende archeologische maatregelen meer nodig geacht.

3 Samenvatting

Naar aanleiding van plannen voor de verbouwing van een bestaand bedrijfsgebouw diende op vraag van de stedenbouwkundig ambtenaar een archeologienota opgesteld te worden. Uit het uitgevoerde onderzoek blijkt dat op het terrein in het verleden al een proefsleuvenonderzoek heeft plaatsgevonden. Daarbij werden geen relevante archeologische resten aangetroffen.

Naar aanleiding van deze vaststellingen werd het terrein reeds grotendeels aangeduid als GGA-gebied. Dit is een gebied waar geen waardevolle archeologische resten meer te verwachten zijn.

Dit alles maakt dat het potentieel op kennisvermeerdering in geval van verder archeologisch onderzoek op het terrein slechts laag is. Daarom worden in het kader van de geplande werken geen bijkomende archeologische maatregelen meer nodig geacht.

4 Bibliografie

4.1 Publicaties

De Smaele, B., 2013: 'Leven en strijden op de droge donk'. Archeologisch vooronderzoek op de site De Hulst te Willebroek (prov. Antw.), (*Archeo Rapport* 30), Gent.

De Smaele, B./R. Vervoort/H. Pieters/J. Coenaerts/F. De Kreyger, 2012: Archeologisch vooronderzoek op de site 'De Hulst' te Willebroek (prov. Antw.). Wegkoffer en zone T5/A, (*Archeo Rapport* 18), Gent.

De Smaele, B./H. Pieters/F. De Kreyger/J. Coenaerts/S. Genbrugge, 2012: Een vlakdekkende archeologische opgraving te Willebroek – De Hulst (Antwerpen), (*Archeo Rapport* 29), Gent.

De Smaele, B./R. Vervoort/H. Pieters, 2012: Op verkenning in de vallei van de Zwarte Beek. Resultaten van het desktoponderzoek en de boorcampagne De Hulst te Willebroek (prov. Antwerpen), (*Archeo Rapport* 26), Gent.

Dierckx, L./N. Reyns/J. Bruggeman, in voorbereiding: Archeologische opgraving Tisselt (Willebroek), Ten Bergstraat. Bedrijvenpark De Hulst, (*Rapporten All-Archeo bvba* 182), Temse.

4.2 Websites

Cartesius (2026)
<https://www.cartesius.be>

Geoportaal Onroerend Erfgoed (2026)
<https://geo.onroenderfgoed.be/>

Geopunt Vlaanderen (2026)
<http://www.geopunt.be/>

Inventaris Onroerend Erfgoed (2026)
<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2026)
<https://www.onroenderfgoed.be/onderzoeksbalans-archeologie>

5 Bijlagen

5.1 Archeologische periodes

